

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **K. Z.**

oskarżonej z art. art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 160 § 2 i 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2024 r.,

skargi Prokuratora Rejonowego Poznań – Nowe Miasto w Poznaniu

na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 listopada 2023 r., sygn. akt XVII Ka 1141/23

uchylający wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. akt III K 1094/21

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Paweł Kołodziejcki

Anna Dziergawka

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2023 r., w sprawie o sygn. akt III K 1094/21, uznał K. Z. za winną tego, że w dniu 7 maja 2019 r. w P. jako lekarz rodzinny pierwszego kontaktu, na którym to ciążył obowiązek opieki nad pacjentem M. S., tj. osobą narażoną na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, działając nieumyślnie, w czasie udzielanej porady lekarskiej M. S. po wykonaniu badania EKG - elektrokardiografii mięśnia sercowego nieprawidłowo odczytała i oceniła zapis wyników badania EKG, gdy tymczasem odczyt ten wskazywał na miarowy rytm zatokowy o częstości ok. 100/min oraz uniesienie odcinka ST o $> 0,1$ mV w odprowadzeniach II, III, aVF, co świadczy o ostrym zespole wieńcowym z uniesieniem odcinka ST, który należy traktować jako zawał serca z uniesieniem odcinka ST, ujemne załamki T w odprowadzeniach II, III, aVF oraz Q patologiczne w II, III, aVF, co świadczy o martwicy ściany dolnej - tzw. blizna zawałowa, tym samym nie rozpoznała zmian wskazujących na świeże i przebyte niedokrwienie serca, co w powiązaniu ze zgłaszanymi przez M. S. tzw. ekwiwalentami - równoważnikami bólu wieńcowego - osłabieniem, mniejszą tolerancją wysiłku, dyskomfortem w okolicy serca, winno skutkować podjęciem natychmiastowego leczenia, a nie wystawienia skierowania do Poradni Kardiologicznej, którego to natychmiastowego leczenia nie wdrożyła, a powinna je zastosować, to jest wezwać Zespół Ratownictwa Medycznego celem pilnego przewiezienia ww. chorego do odpowiedniej placówki medycznej z Oddziałem Intensywnej Opieki Kardiologicznej celem dalszej diagnostyki i leczenia w tym unieruchomienia, monitorowania parametrów życiowych, podania leków oraz wykonania koronarografii w celu udrożnienia tętnicy wieńcowej odpowiedzialnej za zawał, przy czym opisane nieprawidłowe postępowanie diagnostyczne i zaniechanie odpowiedniego do stanu zdrowia leczenia narażało M. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz skutkowało tym, że pacjent M. S. przez tydzień oczekując na wizytę w Poradni Kardiologicznej na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza rodzinnego „chodził z zawałem” i gdy trafił do Oddziału Kardiologicznego Wielospecjalistycznego Szpitala Miejskiego im. [...] w P., w badaniu ECHO serca stwierdzono tętniaka lewej komory serca z wtórną

niedomykalnością zastawki mitralnej, tj. przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 160 § 2 i § 3 k.k.

Za opisane przestępstwo K. Z. wymierzona została kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone na okres 2 lat tytułem próby. Jednocześnie oskarżona została zobowiązana na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. do informowania kuratora o przebiegu okresu próby raz na sześć miesięcy, zaś na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzona została jej kara grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 50 zł każda. Nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono od oskarżonej na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. S. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w wysokości 10.000 zł.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonej oraz pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, wyrokiem z dnia 17 listopada 2023 r., w sprawie o sygn. akt XVII Ka 1141/23, po rozpoznaniu wywiedzionych apelacji, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Poznań — Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Skargę na powyższy wyrok wywiódł Prokurator Rejonowy Poznań – Nowe Miasto w Poznaniu, zarzucając naruszenie art. 437 § 2 zd. 2 *in fine* k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji wobec uznania, że konieczne jest ponowne przeprowadzenie przewodu sądowego, gdy jedyną wskazaną przez sąd czynnością do wykonania jest powołanie nowego zespołu biegłych oraz dokonanie ustaleń dotyczących popełnienia przez oskarżoną błędu diagnostycznego i jego konsekwencji dla stanu zdrowia pacjenta, a więc *de facto* ponowne dokonanie oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w sytuacji gdy wyżej wymienione czynności nie uzasadniają konieczności przeprowadzenia w całości przewodu sądowego na nowo, a powinny zostać wykonane w ramach postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

W pisemnej odpowiedzi na skargę obrońca oskarżonej wniósł o oddalenie skargi i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy. Z kolei pełnomocnik oskarżycielki

posiłkowej pozostawił rozstrzygnięcie w przedmiocie skargi do uznania Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy przypomnieć, że stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k., podstawą skargi na wyrok sądu odwoławczego może być naruszenie art. 437 k.p.k. lub uchybienie określone w art. 439 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego winien zatem ograniczyć się do zbadania, czy w sprawie wystąpiły tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie SN z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16; uchwała SN z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). Pisemne motywy wyroku sądu odwoławczego powinny przy tym nie tylko wyraźnie określać, która z przesłanek wymienionych w art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. zadecydowała o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania, lecz również zawierać argumentację wskazującą na zasadność takiego wnioskowania, a tym samym konieczność wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

W przedmiotowej sprawie, sąd odwoławczy, uchylając zaskarżony wyrok w stosunku do K. Z. i przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego rozpoznania wskazał, iż konieczne jest: *„ponowne przeprowadzenie przewodu sądowego, a w szczególności powołanie nowego zespołu biegłych, którzy w sposób fachowy i kompleksowy przeanalizują cały proces leczenia M. S. tj. zarówno przed 7 maja 2019 r. (przy uwzględnieniu pogorszenia się jego stanu zdrowia już na misji w kwietniu 2019 r.) a skończywszy na 30 maja 2019 r., kiedy pacjent zmarł”*. Analiza uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego prowadzi do wniosku, iż orzekając kasatoryjnie sąd odwoławczy nie wykazał istnienia przesłanki z art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k., tj. konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Sąd Okręgowy przyjmując, iż konieczne „ponowne przeprowadzenie przewodu sądowego” wskazał jedynie na konieczność jego uzupełnienia w części. Określony bowiem i opisany w uzasadnieniu tego sądu zakres

czynności dowodowych, jakie uznaje on za konieczne do przeprowadzenia w przedmiotowym postępowaniu, jednoznacznie wskazuje, że sądowi odwoławczemu chodzi jedynie o powołanie nowego zespołu biegłych, celem wydania kolejnej opinii medycznej w sprawie. Tymczasem wskazany przepis przewiduje zamknięty katalog podstaw uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nakładając na sąd odwoławczy obowiązek merytorycznego orzekania, poza przypadkami w nim skatalogowanymi. Na gruncie omawianej sprawy żadna z enumeratywnie wskazanych w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. przesłanek do wydania orzeczenia kasatoryjnego nie wystąpiła. Nawet sam sąd II instancji wprost jej nie zwerbalizował w uzasadnieniu, wskazując jedynie na konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego, ale bez wskazania, że w całości.

Postępowanie przed sądem odwoławczym obecnie ma cechy postępowania apelacyjnego, a nie kasatoryjnego. Zwiększona apelacyjność postępowania drugoinstancyjnego nie tylko pozwala, ale wręcz implikuje obowiązek ponowienia lub uzupełnienia materiału dowodowego w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego przeprowadzenia kontroli odwoławczej. W razie braku okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., sąd odwoławczy w obliczu stwierdzenia uchybienia, obowiązany jest dokonać zmiany zaskarżonego orzeczenia. Podstawę mogą stanowić tu zarówno dowody zgromadzone przez sąd I instancji, jak i dowody przeprowadzone przed sądem II instancji, z tym zastrzeżeniem, że nie może to prowadzić do powtórzenia przewodu w całości. Jeżeli więc stan dowodowy nie jest wystarczający do wydania wyroku reformatoryjnego i wymaga uzupełnienia przewodu sądowego, lecz nie w całości, to sąd *ad quem* jest zobowiązany przeprowadzić dowody i wydać orzeczenie merytoryczne. Uprawnienia w zakresie przeprowadzenia dowodów pozostają na tej płaszczyźnie analogiczne, jak przed sądem I instancji. Sąd odwoławczy może więc przeprowadzić dowód zarówno z osobowego źródła dowodowego, jak i ze źródła rzeczowego, może przeprowadzić dowody w sposób bezpośredni oraz w wypadkach wskazanych w ustawie, w sposób pośredni. Zaznaczyć przy tym trzeba, że w przypadku, gdy sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, to w tym zakresie – wchodząc w rolę sądu *meriti*, powinien dostosować treść rozstrzygnięcia do wymogów art. 413 § 1 pkt 5 i 6 oraz § 2 pkt 1 i

2 k.p.k., a treść pisemnego uzasadnienia wyroku – do wymogów art. 424 § 1 i 2 k.p.k. (art. 458 k.p.k.) (zob. postanowienie SN z dnia 24 października 2017 r., V KK 265/17).

Na gruncie przedmiotowej sprawy, niewątpliwie nie zachodziła konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości, co wyłączałoby kompetencję sądu II instancji do merytorycznego orzekania. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przesłanka ta aktualizuje się jedynie wtedy, gdy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym doszło do takiego naruszenia norm prawa procesowego, które w realiach konkretnej sprawy podważa rzetelność całego tego postępowania, co przemawia za powtórzeniem (przeprowadzeniem na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie I instancji (zob. uchwała SN z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19; wyrok SN z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KS 34/22; wyrok SN z dnia 4 lipca 2023 r., II KS 16/23).

Uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji stanowiło zatem rażące naruszenie przepisu

art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k., co zostało wykazane w złożonej skardze.

Z tych przyczyn zaskarżony wyrok podlegać musiał uchyleniu, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W jego toku winny zostać uwzględnione wyrażone powyżej zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.).

Paweł Kołodziejcki Anna Dziergawka Ryszard Witkowski

[PGW]

[ms]